

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vsa leta 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštuina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolomaa hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo na zadnje četrtletje, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.
 „ jeden mesec 1 „ 10 „
 Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.
 „ jeden mesec 1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

Predlog dr. Vošnjaka in tovarišev.

V današnji seji deželnega zbora kranjskega je g. dr. Vošnjak izročil sledeči predlog:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se naroča:

1. da poizveduje po uzrokih, vsled katerih kmetijski stan čem dalje, tim huje materialno peša in propada ter v ta namen

a) si preskrbi potrebne statistične izkaze o zadolženji kmetijskih posestev, o številu eksekutivnih dražeb in zaradi česar so se vršile, o znesku občinskih, okrajnih in družih priklad, o visokosti obrestij na kmetih itd.,

b) sklicuje ênketo iz zastopnikov deželnega zbora, c. kr. kranjske kmetijske družbe in iz zvedenih zaupnih mož iz kmetov, h kateri ênketi naj povabi tudi c. kr. deželno vlado, da delegira svoje zastopnike;

2. da na podlagi dobljenih statističnih podatkov in ênketnih sklepov deželnemu zboru v prihodnji sesiji poroča in stavi nasvete, kako bi se dal zboljšati materialni položaj kmetijskega stanu“.

S tem predlogom so narodni poslanci deželnega zbora kranjskega nastopili tisti pot praktičnega delovanja, po katerem jedinem se bo dal zboljšati materialni položaj najštevilnejšega in za nas Slovence najimenoitnejšega stanu, naših kmetijskih posestnikov. Kako silno je propadal kmetijski stan, nam ne pričajo le pogoste eksekutivne dražbe kmetijskih posestev, vsled katerih je že na tisoče družin bilo vrženih iz podedovane očetove hiše, ampak še bolj ogromne svote hipotekarnih dolgov, iz katerih se le prejasno kaže, da večina kmetov je le še na viden v posestvu, dokler se upniku, branilnici ali privatnemu kapitalistu ne zljubi, spraviti jih od hiše in grunta.

Res, da pri sedanjih razmerah, ko obdelovanje grunta ne donaja nobenega dobička, upniki ne silijo do prodaje in rajši še čakajo celo na obresti, pa konečno pride do poloma in nesrečna kmetijska obitelj zapusti posestvo, katero je še poprej do skrajnega devastirala.

Ne samo pri nas, v vseh državah, kjer še eksistira samostalno kmetijsko prebivalstvo, nahaja se v več ali manj kritičnem položaji; zlasti na Nemškem vidimo jednake prikazni, neprimerno zadolženje, nemoč poravnati obresti in druga javna bremena in naposled eksekutivne dražbe. Slavni učenjak, bivši avstrijski minister dr. Schäffle v svoji najnovejši knjigi: „Die Inkorporation des Hypothekarkredites“ temeljito preiskuje, kaj da je zakrivalo silni propad kmetov in razvija potem svoje misli, kako bi se dal ohraniti in ohrstiti kmetijski stan vsaj v tistih deželah, kjer dozda še eksistira, to je na Avstrijskem, Nemškem, Ruskem in Francoskem, kajti drugod, na primer na Italijanskem, Angleškem že zdavnej ni več neodvisnega kmetovalstva.

Uzroki hiranja in propada kmetijskega stanu so tudi na Nemškem jednaki, kakor smo jih razvijali nedavno v člankih: „Hipotekarni dolgovi na kmetijskih posestvih“ za naše dežele. Rimsko dedno pravo, vsled katerega imajo vsi dediči pravico do jednaci deležev iz patrimonijalnega premoženja, neomejeno hipotekarno zadolženje in sicer največ po dedščinah in neplačanih kupninah, javna bremena, ki se namesto z delom morajo povrnati z gotovim denarjem, rastoče kulturne potrebe, katere neso v razmeri z dohodki, ki jih je mogoče dobiti iz gruntov celo v dobrih letinah, a taci je malo: vse to je storilo, da so kmetje zagazili v najhuje stiske.

Kako pa jim pomagati iz zadreg? Kako jim spet omogočiti eksistenco ter tako ohraniti najtrdnjši steber državi in pri nas Slovincih še posebej temelj naše narodnosti? Predno se vender more govoriti o pomoči, treba natanko poznati vse uzroke materialnega propada. Zato nasvetujejo narodni poslanci pred vsem ênketo, v katero naj bodo poklicani zastopniki kmetijske družbe in zvedeni možje s kmetov, deželna vlada pa bode tudi vabljena sodelovati.

Na podlagi take ênkete ima še le deželni odbor staviti svoje nasvete ter jih predložiti prihodnjemu deželnemu zboru. Mi želimo in pričakujemo najbolj uspeh v prid kmetickemu stanu; deželnemu zboru pa čestitamo, da se je v prvi sesiji, ko je spet narodna večina na krmilu, resno poprijel za nas Slovence najbolj važnega kmetijskega vprašanja.

Poročilo šolskega odseka Ljubljanskega mestnega zbora o reguliranji učiteljskih plač.

V včerajšnji seji mestnega zbora poročal je načelnik šolskega odseka profesor Šuklje o reguliranji učiteljskih plač. Radi važnosti predmeta povzeli smo glavne poteze poročila. Glasi se:

LISTEK.

Prva ljubezen.

(Povest J. C. Turgenjeva, posl. Ivan P.)

X.

(Dalje.)

— Vi me ne razumete? Tem slabše za vas. Mi stari samci lahko hodimo sem; kaj se pa nam more zgoditi? Mi smo utrjeni, nam nič ne dene; a vi imate še nežno kožo, tukaj je za vas škodljiv zrak, — varujte se, da ne nalezete kake duševne bolezni.

— Kako mislite?

— Da, tako. Ali ste mari zdaj zdravi? Ali ste v normalnem stanju? Ali je to, kar čutite — koristno in dobro za vas?

— I, kaj pa čutim? rekel sem mu — a v srci sem priznaval, da ima doktor prav.

— Oh, mladenič, mladenič, nadaljeval je doktor s takim glasom, kakor bi v teh besedah bilo kaj razžaljivega zame: kaj prikrivate, ko se še vam, slava Bogu, vidi na obrazu kaj se godi v vaši

duši! A kaj bi govoril? Jaz bi sam semkaj ne hodil, ko bi . . . (doktor zaškrpal je z zobmi) . . . ko bi ne bil tak neumnež. Le temu se čudim: da vi z vašim umom ne vidite, kaj se godi okrog vas.

— A kaj se godi? poprijel sem besedo željno pričakujoč odgovora.

Doktor me je pogledal z nekakim ironičnim pomilovanjem.

— Dobro, tudi jaz počenjam — rekel je kakor sam zase — a moram mu to povedati. Z jedno besedo, pristavil je z močnejšim glasom — ponavljam vam: tukajšnji zrak ni za vas. Vam se tukaj zdi prijetno; zakaj pa tudi ne? tudi v rastlinjaku diši — pa vender ne moremo živeti v njem. Oh, ubogajte me, vzemite zopet Kajdanov učebnik v roke!

Kneginja prišla je notri in začela se je pritoževati doktorju, da jo bolé zobje. Potem prišla je Zinajida.

— No — pristavila je kneginja — gospod doktor, pokregajte jo. Celi dan pije vodo z ledom; ali je to zdravo, ko ima tako slabe prsi? — Zakaj delate to? vprašal jo je Lušin.

— Kaj pa more biti s tega?

— Kaj? zamorete se prehladiti in umreti.

— Ali res? Nič ne škodi — tudi prav.

— Tako! mrmral je doktor.

— Tako, ponovila je ona. Ali je mar živeti kaj dobrega in veselega? Le pogledjte okrog . . . kaj je lepega? Mari vi mislite, da tega ne razumem in ne čutim? Ledeno vodo piti zdi se mi prijetno, ali mi morete resno zagotoviti, da je tako življenje toliko vredno, da bi ga ne dali za trenutek veselja, o sreči še govoriti nečem.

— No, opomnil je Lušin: — trma in neodvisnost . . . Ti dve besedi označujeta vso vašo naravo.

Zinajida se je nervozno zasmejala.

— Tako mislite, gospod doktor. Vi ste slab opazovalec. — Nataknite očala. — Meni zdaj ni za trmo . . . norčevati se iz vas in iz sebe . . . kako je to veselo! — in kaj je neodvisnost . . . Gospod Voldemar, pristavila je na jedenkrat Zinajida in udarila z nožico ob tla — ne delajte tako kislih obrazov. Jaz ne morem trpeti, ko mene pomilujejo. In hitro je odšla.

Za vas, mladenič, je tukajšen zrak jako škodljiv, rekel je na jedenkrat Lušin.

Predlog o uravnanju, oziroma povikšanju učiteljskih plač opira se na jako neugodno razmerje, v katerem so Ljubljanske učiteljske plače v primeri s plačami učiteljev po deželi in v sosednih mestih, dalje na postavno določbo §. 55. drž. zakona z dne 14. maja 1869 in na priznano važnost, katero ima ljudsko šolstvo vsacega naroda za njegovo omiko.

I. Učiteljstvo Ljubljanskih javnih ljudskih šol za dečke obstoji iz dveh nadučiteljev, ob enem šolskih vodij, šestero učiteljev, štirih podučiteljev, treh pomožnih učiteljev in jednega kateheta.

Na dekliške šoli je nastavljena jedna nadučiteljica, jedna učiteljica, dve podučiteljici, jedna pomožna učiteljica in jeden učitelj verozakona.

Ako se ne oziramo na plače nadučiteljev, katera uživata funkcijske doklade in nadučiteljice, ki je v istem položaji, sistemizirane so plače Ljubljanskih učiteljev po sledečej skali: 700 gld. (petletne doklade 60 gold.) za učitelja; 500 gld. (z eventualno petletno doklado 42 gld.) za podučitelja; 400 gld. za pomožnega učitelja. Na dekliške šoli ima učiteljica 600 gld. (petletna doklada 60 gld.); podučiteljica 420 gld. (z eventualno petletno doklado 42 gld.); pomožna učiteljica 400 gld. Učitelj verozakona ima le remuneracijo letnih 80 gld. in tudi katehet na dekliške šoli se odškoduje s primerno letno remuneracijo.

Kdor koli te številke objektivno pregleduje, našel bode, da so Ljubljanski učitelji v zelo neugodnem razmerju nasproti svojim tovarišem po deželi. Tu moramo v prvi vrsti poudarjati uprav sramotilni factum, da ima Ljubljansko mesto še kategorijo „podučiteljev“, katerih sicer nikjer po vsej deželi ne nahajamo. Kakor hitro zapusti pripravnik svoj zavod ter si poišče službo na deželi, postane takoj, tudi brez učiteljskega izpita, učitelj, mej tem da se v glavnem mestu zasluženi pedagogi z vsemi izpiti po celih deset let v trudapolnej službi mučijo ter nemajo drugega naslova nego maločastni naslov „podučitelja“.

Da se s tem občinstvu nasproti podkopava njih veljava ter žali njih učiteljska čast, je očitno. Sicer pa imamo za to trditev tudi obilo družih dokazov, mej drugimi znani faktum, da je uredništvo „Schulzeitunge“ letos še hotelo sramotiti vestnega mestnega učitelja s tem, da mu je očitala njegovo podučiteljstvo, ter ga imenovala „ein nach dem Lehrertitel haschendes Individuum“.

Vsekako bi se godila Ljubljanskim učiteljem krivica, ako se ne odpravi inštitut „podučiteljev“.

Ali tudi v gmotnem oziru so Ljubljanski učitelji na slabem, ako jih primerjamo z učitelji po deželi, zlasti, odkar so se učiteljske plače vsled deželne postave po vsej deželi, Ljubljano izvzemši, 9. marca 1879 izdatno povikšale.

Naravno je, da se za učiteljske službe v glavnem mestu oglašajo najboljše moči; ako bi ostali na deželi, prišli bi gotovo kmalu v I. ali vsaj v II.

vrsto učiteljskih plač s 600, oziroma 500 gld. na leto. Ker bi ob enem večidel postali nadučitelji, poskočila bi vsled funkcijskih doklad njih plača na 700 gld., oziroma 575 gld., ali vsaj na 500 gld. Ako temu še prištevamo, da ima učitelj na deželi svoje naturalno stanovanje z vrtom, da si lahko pridobi stranski zaslužek kot organist itd., ter ako uvažamo, da si učitelj v malih mestih in trgih lahko kaj po strani zasluži, tudi s privatnim poukom v premožnejših rodbinah, in da je življenje po deželi večidel ceneje od onega v glavnem mestu, prišli bomo nehote do rezultata, da je ljudski učitelj v kranjske stolnici mnogo slabše dotiran, nego njegovi tovariši po deželi.

Isti rezultat se nam pa kaže, ako primerjamo Ljubljanske učiteljske plače onim sosednjih večjih mest. Tako imajo na pr. učitelji Graški letne plače 900 gld. s petletnimi dokladami po 90 gld.; Celjski učitelji 800 gld. z doklado 80 gld.; Mariborski 800 gld.; Goriški sicer le 600 gld. plače in 60 gld. doklade, pa 180 gld. stanarine; Zagrebški učitelji 700 gld. plače, 70 gld. petletne doklade in 105 gld. stanarine, kar vse jasno utemeljuje našo prej navedeno trditev. Še bolj očitno pa je to neugodno razmerje, ako si ogledamo število učencev, katero pride povprek na posameznega učitelja.

Tako diferuje v Gradci to povprečno število od 56 do 72 učencev, v Celji znaša 54, v Mariboru 61,5, v Gorici 53,5, v Zagrebu celo le 44—45, v Ljubljani pa na I. mestnej šoli 75, na drugej 72. Trud učiteljev v Ljubljani pa je deloma tem bolj mučen, ker so šolski prostori na I. mestnej šoli, kakor je v obče znano, popolnoma nedostopni in v zdravstvenem oziru celo škodljivi.

Tedaj kaže vsako primerjanje nujno potrebo, da se Ljubljanskemu učiteljskemu osebju plače uravnajo, oziroma zboljšajo.

II. Sicer pa za to govori tudi § 55 državne postave z dne 14. maja 1869, kateri izrečno naglašajo: „Najmanjši prejemki, izpod katerih ne sme nobena šolska občina na nižje iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, ne primorani se truditi s postranskimi deli, lahko vso svojo moč obračajo na svoj poklic in da je učiteljem še tudi mogoče svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja.“

Tega zakonitega načela držala se je država, uredivši plačo ljudskih učiteljev na c. kr. vadnicah. Kdo pa bi mogel trditi, da letna plača 500 gld. omikanemu možu zadostuje, da brez stranskega posla svojemu stanu primerno živi, ali celo svojo družino vzdržuje? Pri sedanjaj dragini so tedaj učitelji Ljubljanskih ljudskih šol primorani, iskati si kak postranski zaslužek ter odtegovati svojo moč prvotnemu namenu, šoli. To pa je za njih bolj mučno, ker tako zvane „ponavljalne ure“ na mestnih ljudskih šolah, katere obi skujejo le otroci ubož-

nejših rodbin, kaj malo nesó, ker je dalje silno težavno privatno poučevati vsled prevelike konkurence pripravnikov in drugih dijakov, in ker so vsi učitelji tako preobloženi z uradnimi posli, da nemajo ne časa ne fizičnih močij za privatni pouk.

Tedaj je predlog odsekov utemeljen tudi gledé § 55. drž. zakona.

III. Za ta predlog pa govori tudi ozir na silno važnost, katero ima ljudsko šolstvo za narodni napredek. Razvoj našega šolstva odvisen je v prvi vrsti od načina, kako da ljudska šola izpolnuje prevažno svojo nalogo. To treba naglašati posebno sedaj, ko je preslavni deželni šolski svet, ustreza je prošnji Ljubljanskega zastopa, upeljal slovenski učni jezik po javnih mestnih šolah. Ta določba stala bode sigurno obilo truda in požrtvovalnega delovanja in jednaka požrtvovalnost more se pričakovati od mestnih učiteljev le tedaj, ako jih materialni njih položaj vsaj varuje lakote in skrajnega uboštva.

Ne da se sicer tajiti, da se bode z reguliranjem učiteljskih plač mestna blagajna obremenila za precejšnjo svoto. Ali oziraje se na jasno in nujno potrebo, katero je odsek dokazal, oziraje se dalje na važnost mestnega šolstva in v gotovej nadi, da bodejo mestni učitelji za naprej tem vestneje izvrševali svoje dolžnosti, ter se trudili z odgojo značajne in inteligentne mladine, predlaga šolski odsek, naj sl. mestni zbor sklene:

1. Dohodki ravnateljev in ravnateljic ostanejo nespremenjeni tudi za naprej.

2. Službe podučiteljev, oziroma podučiteljic, se odpravijo ter mesto njih se ustanovijo učiteljske službe I. in II. vrste.

3. Učitelji I. vrste na deških šolah imajo 700 gld. letne plače s petletnimi dokladami 60 gld. in poleg tega se jim odmeri starinska doklada 100 gl., katera se pa ne ušteva v pokojnino. Učitelji II. vrste pa dobivajo letne plače 600 gld. s petletnimi dokladami po 60 gld.

4. Učiteljskih služeb I. vrste se ustanovi za deške šole toliko, kolikor je razredov; in sicer se nastavijo kot učitelji I. vrste vsi dosedanjji učitelji ter naj se uvrsti v to kategorijo tudi služba kateheta na mestnih deških šolah. Učitelji II. vrste se imenujejo dosedanjji podučitelji, za dve novi službi I. vrste pa se razpiše konkurs.

5. Glede učiteljic na dekliške šoli naj velja načelo, da se sistemizuje za dekliško šolo le jedno učiteljsko mesto I. vrste, katero zavzema ravnateljica. Vse druge službe so brezizjemno druge vrste z letno plačo 500 gold. ter s petletnimi dokladami po 50 gld. Dosedanje učiteljice in podučiteljice imenujejo se učiteljicami II. vrste; ako bi pa katera učiteljica dosedaj večjo plačo imela, nego je plača učiteljic II. vrste, potem ostane pri svojih dosedanjnih dohodkih.

Dalje v prilogi.

XI.

Še ta dan zvečer zbrali so se pri kneginji znani gostje; jaz sem tudi bil mej njimi.

Razgovor se je sukal o pesni Majdanova. Zinajda jo je prav iz srca hvalila. — Ali veste kaj? rekla mu je: — ko bi jaz bila pesnik — izbrala bi si drugačno snov. Morda je vse to le neumnost — pa včasih pridejo mi v glavo čudne misli, posebno kadar spim, pred jutrom, ko se prikaže prvi svit in jutranja zarja. — Jaz bi na primer . . . če se mi ne boste smejali?

— Ne! ne! vzkliknili smo vsi v jeden glas.

— Jaz bi predstavila, nadaljevala je držé roke križem na prsih in obračujoč oči v stran — celo društvo mladih deklet po noči v velikem čolnu — na tihej reki. Luna sveti, in vse se oblečene v bela oblčila in pojó, veste kaj, nekak himen.

— Že razumem, razumem, rekel je pomenljivo in sanjarsko Majdanov.

— Na jedenkrat — šum, smeh, bakle, bobni na bregu . . . Tolpa bahovcev pridere pojó in kričeč. In tu je vaše delo narisati podobo, gospod pesnik . . . samo to bi hotela, da bi bakle bile rudeče in bi se preveč ne kadile, da bi se bahovcem

svetile oči pod venci, pa venci bi morali biti temni. Pa tudi ne pozabite tigrovih kož, zlata, prav veliko zlata.

— Kje bi pa moralo biti zlato? vprašal je Majdanov, vrgel nazaj svoje dolge lase in zavihal nos.

— Kje? Na plečih, na rokah, povsod. Pripovedujejo, da so v starih časih nosile ženske zlate obročke okrog členkov na nogah. Bahovci kličejo dekleta v čolnu. Dekleta prenehajo peti svoj himen — ne morejo nadaljevati — nič se ne ganejo; reka nese jih k bregu. In zdaj jedna izmed njih ustane . . . To se mora dobro popisati kako ustane ona pri luninem svitu, in kako se prestrašijo njene tovaršice . . . Ona skoči iz čolna, bahovci obsujejo jo po noči, v temi . . . Predstavite cele oblake dima in vse se zmeša. Zasliši se stokanje, in samo njen venec ostane na bregu.

Zinajda je umolknila. (Oh, ona je zaljubljena, mislil sem zopet.)

In samo to? vprašal je Majdanov.

Samo to, odgovorila je.

— To ni snov za celo epično pesen, opazil je ponosno Majdanov, a za lirično pesen jo hočem porabiti.

— Ali na romantičen način? vprašal je Malevski.

— Konečno na romantičen način, po Byronovem.

— A meni se zdi Hugo boljši od Byrona, rekel je počasi mladi grof: — in bolj zanimiv.

— Hugo je prvoklasni pisatelj, odgovoril je Majdanov, in moj prijatelj Tonkošejev v svojem španjskem romanu El-Toreador . . .

— Oh, to je knjiga z narobe obrnjenimi vprašaji, utaknila se je Zinajda v besedo.

— Da, tako je navada pri Španjcih. Hotel sem reči, da Tonkošejev . . .

— No, vi bi se zopet radi prepirali o klasicizmu in romantizmu, pretrgala mu je Zinajda v drugič besedo. — Rajši igrjamo.

— Za stavo? rekel je Lušin.

— Ne, za stavo je dolgočasno; rajši igrjamo primerjanje. (To igro si je izmislila sama Zinajda. Izbero si kak predmet in vsak ga mora primeriti s čim drugim: kdor ugane najboljšo primero, dobi dobitok.) Ona stopila je k oknu. Solnce je ravnokar zašlo: visoko na nebu viseli so dolgi, rudeči oblaki.

— Komu so podobni ti oblaki? vprašala je Zinajda in ne počakavši odgovora, rekla je: meni

6. Plače pomožnih učiteljev oziroma učiteljic sistemizovane so s 40 gld. mesečnega plačila za vsak mesec šolskega pouka, kakor dosihmal.

7. Slavnemu mestnemu magistratu se naroča, da oziraje se na to prenapredbo pripravi vse, kar je potrebno, da se ti sklepi mestnega zbora zaradi učiteljskih plač izvršijo počenši od 1. januarja 1884.

Mestni zbor je jednoglasno pritrdil vsem tem predlogom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. septembra.

Gališki namestnik vitez Zaleski je bil v zadevi deželnega zbora telegrafoma na Dunaj pozvan, zatorej se je prihodnja seja odgodila na ponedeljek. Razgovarjati se bode imel najbrže o reformi gališkega ljudskega šolstva. Po načrtu deželnega maršala se ima namreč pravica nadzorovanja in pa imenovanje učiteljev na novo ustanovljenih ljudskih šolah oddati, ne kakor doslej deželnemu šolskemu svetu, nego deželnemu odboru in okrajnim zastopom. Potovanje namestnikovo imelo bi torej namen odstraniti dotične ugovore vlade. — Prihodnji teden obravnavalo se bode poročilo deželnega odbora o volitvi Kaminskega v Stanislavu, proti kateri se je bil uložil jeden protest. Kaminski bode še le po dognani verifikaciji prikazal se v zbornici.

Liberalna stranka **ogerskega** državnega zbora je imela v četrtek sejo, v kateri je Tisza govoril o obeh vprašanjih, o protizidovskem in hrvatskem, in sicer v enakem smislu kakor v Velikem Varadinu; poudarjal je o zadnjem spravljenost do skrajne meje, ne da bi natančneje označil to mejo in način sprave. Pri tem shodu je bil tudi jeden del hrvatskih poslancev navzoč. Prej so imeli hrvatski poslanci v prisotnosti ministra Bedekovića konferenco, v kateri so se posvetovali, kako stališče naj bi zavzeli pri obravnavanju te zadeve, pa neso nič določenega ukrenili. Trdi se, da je na to hrvatski minister Bedeković dal svojo ostavko, katera se je baje tudi vzprejela.

Vnanje države.

V četrtek bila je otvorilna seja **srbske** skupščine, katera se je vršila jako burno. Radikalci so koj početkom zborovanja starosta Nikolajevića proglasili predsednikom, kateri je hotel takoj nastopiti svoj posel. Naprednjaki so pa temu hrupno ugovarjali in še le posredovanju ministrov Garašanina in Mijatovića se je posrečilo pomiriti razburjene duhove ter izvesti redno glasovanje. Pri tem so se v prvič merile sile vladine in radikalne stranke. Prva je propadla in Požarevaški župan Nikolajević bil je s 84 glasi izvoljen začasnim predsednikom. Prijavljen je volilnega rezultata pozdravili so radikalci z živahnim rokoploskanjem in uraklici. Predsednik je potem imenoval šest radikalcev in tri liberalce v verifikacijski odsek.

Telegram iz Sredca javlja, da se je **bolgarski** knez incognito podal na Dunaj čez Lom Verciorovo ter da se vsled silne razburjenosti v glavnih mestih Bolgarije skoro gotovo ne bode več vrnil na svoj kneževki prestol.

V Sredcu se je bil v čast **ruskima** generaloma Sobolevu in Kaulbarsu priredil banket, katerega se je udeležilo tudi nekaj novoimenovanih ministrov in pri kojem se je napivalo caru in Rusiji. Ta slučaj daje „Journal-u de St. Petersburg“ povod k naslednjim opombam: Vsaka stranka v Bolgariji teži za naklonjenostjo Rusije. Pa vzlic živemu zanimanju za Bolgarijo mora Rusija odbijati vsakršno solidarnost z najnovejšimi dogodki ter izreči svojo nevoljo. Sedanje postopanje v Sredci je opasno. Izjava pri banketu smatrati se ima znabiti za prvo znamenje, da bolgarska vlada spoznava resnosti in težkoče položaja. Rusija želi s svojim orožjem osvojenim Bolgarom miren razvoj ter bi bila vesela, ko bi zamogel knez in njega vlada odstraniti vse težave ter Bolgarijo rešiti novih kriz. Bodočnost bode kazala, je li uresničenje teh želja možno ili ne.

Rumunski premier Bratiano mudil se je te dni na Dunaji, kjer se je posvetoval z ministrom Kalnoky-jem ter bil tudi pri cesarji v avdijenci vzprejet. Iz slednjega dogodka sklepajo kakor se poroča „Pol. Cor.“ iz Bukurešta, mero-dajni krogi, da so imeli razgovori Bratianovi z avstro-ogerskimi državniki povoljen uspeh, kar se tiče razbistrivanja in utrjenja prijateljskih odnošajev mej obema državama. Dvoji se pa, da bi se bila rešila konkretna vprašanja, v prvi vrsti podunavsko; vender pa se izraža prepričanje, da so se v drugih vzajemnih zadevah dosegli bistveni temelji za sporazumljenje in da nereseno dunavsko vprašanje ne bode motilo tega sporazumka.

Na **Nemškem** vršila se je včeraj in predvčeraj slavnost slovesnega odkritja kolosalnega kipa Germanije na Niederwaldu. Slavnosti se je udeležil cesar Viljem, prestolonaslednik in jako mnogo nemških knezov in dostojanstvenikov. — Po povratku ministrov v Berlin vršile se bode minister-ske konference o poslovanju državne in deželne zbornice, katerim bode skoro gotovo predsedoval sam kancelar. Zevezni svet povzame svoje delovanje v drugem oktoberskem tednu.

Dopisi.

Iz devete dežele 29. sept. [Izv. dop.]

Vi gospod urednik ste gotovo že kedaj čuli o Darwinu in njegovej teoriji, — tega sem, jaz bi dejal, nekako prepričan, — če pa se vi gospod urednik tudi skladate ali ujemate z nazori tega učenega „naravoslovca“, pa ne vem, — jaz se, pa le v nekaterih točkah, kar mi ne bodete šteli v zlo, dočim se meni umestno zdi, danes baviti se z Darwinom-učenjakom, in v veljavo spraviti tu v „devete deželi“ nekatere njegovih vzvišenih — idej!

Pravijo, da „čez sedem let vse prav pride“. Lejte gospod urednik, to je navaden naroden pregovor, — meni so danes „prav prišli“ takozvani „deutschkrai-nerji“; ti so po moji sodbi nekakšna „Zlahta“ ali sorodstvo naših kranjskih nemškutarjev, — Nemec bi dejal „eine Verwandtschaft zweiteil und dritten Grades“; no, stopinja tu ni merodajna, ampak eruirati nam je sedaj v Darwinovej „teoriji“, v kateri razred bi bilo uvrstiti te naše „deutschkrai-nerje“, tako n. pr., kakor ima knjiga Pokorny-jevega „Živalstva“ več vrst in razredov, kamor spa-

dajo te in one — živali. Pa boste dejali gospod urednik: kaj imajo „živali“ z našimi „deutschkrai-nerji“ sorodnega, ali pa „deutsch-krai-nerji“ z živalimi! Gospod urednik, lejte mi, kar nas je tu v „deveti deželi“, smo čudni ljudje, in — ker smo mi „čudni“, so tedaj tudi naši nazori čudni; — ergo: „gliha vkup štriba“. — Tedaj dalje s teorijo in Darwinom!

Učenjak Darwin trdi, da človek izvira od opičinega rodú, pa ne pove mož, li od opic „starega“ ali „novega sveta“, kajti kakor veste gospod urednik. — imajo opice starega sveta drugačno zobovje — le repa nemo, opice „novega sveta“ pa imajo skoro toliko zob kot človek in pa rep imajo tudi. Izmej zadnjih je pa najbolj znan tako-zvani „magot“ ali turška opica, ki živi tam na Gibraltariji ter je izmej vseh svojih družic najbolj nadarjena in sposobna, človeka v njegovem vedenji in početji posnemati.

Če je tedaj sploh mogoče verjeti Darwinovej teoriji, kjer trdi, da človek izvira od opice, kar me Bog varuj verovati, bi pa jaz vse jedno upal se trditi, da naši „deutschkrai-nerji“ izvirajo od „magota“, ki, kakor sem že dejal, živi na Gibraltariji, dočim naši „deutschkrai-nerji“ životarijo in žive v naši slovenske, deloma tudi v „deveti deželi“, in sicer večinoma tam, kjer se narodna zavednost ni v pravem cvetu — (in kjer ni cvetú — ni sadu, gosp. urednik!) To je osobito tamkaj — recimo: po naših mestih, trgih in vaseh, kjer ni niti jednega narodnega „društva“ — ni „Čitalnice“ in ne „Bralnega društva“. Po taci krajih v Kranjskeji imajo „deutschkrai-nerji“ svoje gnezdo — in tamkaj je njih zalega. — Nemškutarje in hudomušne Nemce posnemajo v vsem, kar je nam nestrahopetnim Sloven-cem škodljivega, in jih podpirajo, nas narodnjake pa odirajo, peharijo in peklenko pogledujejo, kadar jim kdo na rep stopi in pravo žilo potiplje; sicer pa so strahopetni kakor primorski Italijani, kadar jim zobe pokažeš! Kedaj pak bo konec teh „deutschkrai-nerjev“, povem vam pa drugo pot gospod urednik, če i nas, ki bivamo v „deveti deželi“, ne bodo preveč „odrli!“ — Odo Puščavnik.

Domače stvari.

— (Šesta seja kranjskega deželnega zbora) trajala je od 10. ure dopoldne do 1/2 2. ure popoldne. Deželna vlada naznani, da je sklenilo c. kr. ministerstvo za kmetijstvo z naredbo z dne 27. julija t. l. na prošnjo kranjskega deželnega zbora nastaviti v Kranjskeji še štiri gozdarske tehnike in 10 gozdarskih paznikov (Forstwarte); razun tega pa se bodo tudi proti primerni nagradi vzeli za nadzorovanje privatni gozdarski tehniki. (Dobro!) Ministerstvo predlaga tudi postavni načrt za pogozdovanje Krasa na Kranjskem, kateri se izroči gospodarskemu odseku. Deželni predsednik g. baron Winkler naznani, da je trgovinsko ministerstvo odredilo na prošnjo deželnega zbora, da se ima v

se zdi, da so podobni škrlatastim jadrom, ki so bila na zlatej ladiji Kleopatre, ko je šla Antoniju naproti. Ali se še spominjate Majdanov, vi ste mi to povedali.

Vsi, kakor Polonij v „Hamletu“, pritrdili smo, da so ti oblaki najbolj podobni tem jadrom, da boljše primere nikdo ne najde.

— Koliko let je pa bil takrat star Antonij? vprašala je Zinajida.

— Gotovo je bil še mlad, omenil je Malevski.

— Da, mlad, zagotovil je Majdanov.

— Oprostite, zaklical je Lušin, imel je že čez štirideset let.

— Čez štirideset let, ponovila je hitro Zinajida, pogledavši ga z ostrim pogledom . . .

Jaz sem kmalu odšel domov. — Ona je zaljubljena, — šepetala so nehoté moja ustna . . . Pa v koga?

XII.

Dnevi so tekli; Zinajida bila je vsak dan čudnejša. Ko sem jedenkrat prišel k njej, videl sem jo sedeti na slavnem stolu in opirati glavo na rob mize.

— A, vi! rekla je s strašnim smehom. —

Stopite semkaj! Šel sem k njej, ona mi je položila roko na glavo, hitro me je zgrabila za lase in začela mi jih ruvati.

— Boli . . . zakričal sem nazadnje.

— A, boli! ali mene pa ne boli? rekla je.

— Aj, zaklicala je, zagledavši, da mi je iztrgala cel šop las. — Kaj sem naredila? Ubogi gospod Voldemar!

Skrbno je poravnala izruvane lase ter ovila jih kakor prstan okrog prsta.

— Vaše lase položila bom v medaljon — in nosila jih bom, rekla je in v njenih očeh svetile so se solze. — To morda vas malo potolaži . . . a zdaj z Bogom!

Vrnil sem se domov in naletel sem na neprijetnosti. Mati se je o nečem pogovarjala z očetom, kregala ga je, on je pa po svoji navadi uljudno in hladno molčal. Jaz nesem mogel slišati, o čem je mati govorila, a to mi tudi ni bilo mari, samo to še pomnim, da me je po tem razgovoru poklicala v svojo sobo in oštela me, da tako pogosto zabajam h kneginji, ki je po njenih besedah bila „une femme capable de tout“. Poljubil sem jej roko, (to

sem storil vselej, kadar sem hotel prekratiti kak pogovor) in odšel sem v svojo sobo. Zinajidine solze so me bile popolnem zmešale; sam nesem vedel, kaj sem mislil in skoraj jokal sem se: jaz sem bil še popolnem otrok, če tudi sem imel že šestnajst let. Mislim nesem več na Malevskega, dasi je bil Bjelovzorov vsak dan jeznejši in gledal na prekanjenega grofa, kakor volk na ovco; na nikogar nesem več mislil. Pogrezal sem se v sanjarije in iskal sem samotne kraje. Posebno so se mi priljubile razvaline podrtega rastlinjaka. Plezal sem na visok zid, usedel se in sedel tam tako nesrečen, zapuščen in žalosten, da sem se smilil samemu sebi — in kako so me tolažila ta bridka čuvstva, kako sem se mamil ž njimi! — Jedenkrat sedel sem na zidu, gledal v daljavo in poslušal zvonjenje . . . na mah zaslišim nek šum in ves sem se stresel, — veter to ni bil, — bilo je, kakor bi nekdo dihal blizu . . . Povesil sem oči. Doli po cesti šla je hitro Zinajida v lahke sive obleki z rožastim solnčnikom. Zgledala me je in obstala, malo nazaj pomaknivi slamenik uprla je v me svoje baržunaste oči.

(Dalje prih.)

Radovljici takoj napraviti mala postaja (Haltestelle). (Občno odobranje.) Dr. Polukar se zahvali c. kr. vladi za njeno podporo v tej zadevi v imenu Radovljskega okraja. Dr. Zarnik utemljuje kratko in stvarno svoj predlog, da se preustroji mestni statut Ljubljanski in delo izroči posebnemu, za to izvoljenemu odseku. Predlog se vzprejme, Nemci glasujejo nasproti. V odsek se izvolijo: profesor Šuklje, dr. Papež, dr. vitez Bleiweis-Trsteniški (načelnik), dr. Dolenc, baron Taufferer, Dežman (namestnik) in Svetec. Poslanec Klun jako široko utemljuje svoj samostalni predlog, naj se sklone postava, da smejo občine gotovim ljudem zabranjevati ženitovanjske oglasnice, da se tedaj take osebe ne bi mogle ženiti. Predlog se izroči gospodarskemu odseku. Reši se potem dolga vrsta računskih sklepov in proračunov deželnih za kladov in privatnih prošnji. Prihodnja seja je v sredo.

— (V včerajšnji seji mestnega zbora) sklenilo se je pritrditi prodaji licealnega poslopja s tem pogojem, da dežela mestu plača 8000 gold. in da ima mesto svoje šole še do konca šolskega leta 1885/86 v poslopi. Samostalni predlog g. V. Petričič-a, da se izroči c. k. finančni upravi prošnja za prepuščenje opominskih tax, katere se pobirajo po magistratnih organih, in sicer od l. 1881 nazaj in tudi za naprej, se je vzprejel. Dr. Papež stavlja in utemelji je sledeči predlog: „Naj se uložijo pri deželnem zboru peticija, da bi se Ljubljanski mestni statut od leta 1850 še letos v sporazumljenji z mestnim zastopnikom pregledoval in premenil in novi načrt, vsaj pa načrt volilnega reda še v letošnji seji v obravnavo vzel. Mestni zbor je predlog jednoglasno odobril in izročil personalnemu in pravnemu odseku, da nemudoma odda deželnemu zboru prošnjo. Obširneje o seji poročamo.

— (Presvetli cesar) podaril je krajnemu šolskemu svetu pri sv. Miklavžu nad Laškim Trgom 250 gld. za zgradbo šolskega poslopja.

— (Diplomo častnega člana) „Glasbene Matice“ izročili so te dni njeni odborniki gg. Ravnikar, Ledenik in Stegnar za društvo mnogosluznemu skladatelju in vodju kora stolne cerkve, g. Antonu Foersterju. Krasno izdelana diploma je umetni proizvod domačih rok iz kamnotiskarne Blaznikove.

— (Umrl) je 27. t. m. v Gradci v 60. letu svoje dobe dr. Valentin Leopold Tanzer, privatni docent na ondašnjem vseučilišču in poznat kot zdravnik za zobe po vseh slovenskih večjih mestih. Pokojnik bil je rodod Slovenec, bil tudi nekdanji član „Slovenske besede“ v Gradci. Lahka mu zemlja!

— (Porotna obravnava) proti odgovornemu uredniku „Slovenskega Gospodarja“ gosp. Antonu Brožu bode začetkom oktobra v Celji. Obtoženca zagovarja baje gosp. dr. Janko Serbec iz Maribora.

— (V Konjicah) bil je znani dr. Premšak, član „Schulvereina“, obsojen na 50 gld. globe, oziroma deset dni zapora. Pri obravnavi izrekel se je Konjiški župan, da odkar je dr. Premšak v Konjicah, se prepri in škandali vedno množe, katere je več ali manj on prouzročil. Uzrok sodnijske obravnave bil je prepir mej nemčurji samimi, ki so se v krčmi sprli, drug drugemu žalili in naposled dra. Premšaka na vzduh postavili.

— (Deželni odbor Tržaški) ukrenil je v seji 17. t. m. predložiti deželnemu zboru resolucijo na državni zbor, da se dovoli fakultativno sežiganje za navadnimi boleznimi umrlih, a obligatno sežiganje tistih oseb, ki umrjo za nalezljivimi boleznimi. Znati bi radi, je-li mej nalezljive bolezni uvrščen tudi irredentizem?

— (Stari bankovci) po 1 gld. počeni od 1. oktobra t. l. neso v prometu več veljavni.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Radovljica 29. septembra. Železniška postaja dovoljena. Živio!

Dunaj 29. septembra. „Politische Correspondenz“ poroča iz Belegagrada, da zahteva kralj Milan, da sedanja skupščina jedino le

železniško konvencijo vzame v posvetovanje, sicer se skupščina razpusti.

Budimpešta 28. septembra. V konferenci hrvatskih poslancev, pri kateri je bil tudi Tisza, so se obravnavala le mnenja posamičnih, sklepalo se ni ničesar. Jutri nadaljuje se posvetovanje.

Wiesbaden 29. septembra. Pri cesarskem dineru napil je kralj saksonski na cesarja, čegar slavitemu vodstvu se je ne samo zahvaliti, da se je Nemčija zjediniła, temveč tudi, da se je ohranil evropski mir. Cesar napil je na zdravje vsem vladarjem, ki so pripomogli k zjedinenju Nemčije.

Dublin 28. septembra. Orangisti napali so včeraj zvečer poslanca O'Connor-ja na kolodvoru v Portadownu. O'Connor je srečno ušel. Posestnik Crotty bil včeraj zvečer v grofiji Mayo zavratno umorjen.

Narodno-gospodarske stvari.

Dirka na Cvenu.

Pri letošnji dirki skobilami domačega plemena dne 8. septembra se je udeležilo 17 dirkarjev in sicer: pri začetni dirki 4, pri dirki s plemenicami 9 in pri društveni dirki 4 dirkarji. Iz tega števila udeležencev je razvidno, da je bilo manj konkurentov, kakor poprejšnja leta, zato pa so tudi tem bolj vajeni in odličnejši. To je tudi uzrok, da je marsikateri izgubil voljo spustiti se ž njimi v dirko, ker je znal, da ni mogoče tako lahko zmagati. S tem pa naj konjereji ne mislijo, da ni treba jim nič več storiti; ravno to bodi v spodbudo. Tudi nikakor ne zadostuje, kar so nekateri mislili, ako kdo napravi s svojimi konji pred dirko nekatere vaje na Cvenskem travniku, nego mora porabiti vsake prilike in pokazati, kar s svojo sprego zamore.

Zmagovalci so bili sledeči: I. Pri začetni dirki 1 krat okoli = 1 kilometer: 1. Al. Ferenc iz Stare nove vasi, dovršil v 2 m. 27 s. 2. Fr. Vozlič iz Cvena, v 2 m. 38 s. in 3. Mat. Županec iz Berkovec, v 2 m. 55 s. — II. Pri dirki s plemenicami 3 krat okoli = 3 km.: 1. Al. Ferenc, v 7 m. — s., — 2. Ant. Petovar iz Bunčan, v 7 m. 4 s., — 3. Jak. Nemec iz Šalinec, v 7 m. 32 s., — 4. Marko Belec iz Kristanec, v 7 m. 42 s., — 5. Fr. Rajh iz Pristave, v 7 m. 45 s. — in 6. Jak. Misleta iz Hrastja, v 7 m. 46 s. III. Pri društveni dirki 2 krat okoli = 2 km.; z dvema konjema in svojim vozom: 1. Al. Ferenc, v 5 m. 10 s. — 2. Jak. Nemec iz Šalinec, v 5 m. 50 s. — in 3. Mart. Golob iz Pristave, v 6 m. 32 s. — Kot zastopnika konjerejskega društva v Gradci sta bila navzoče gg. major Schubert in Falke; pred ko so se darila razdehla, je govoril g. I. Kukovec o važnosti dirk za naše domače plemo. —

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Veetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
28. sept.	7. zjutraj	732-79 mm.	+ 9-8° C	sl. vzh.	d. jas.	26-00 mm.
	9. pop.	730-92 mm.	+ 17-4° C	brezv.	obl.	
	9. zvečer	730-89 mm.	+ 14-4° C	sl. jz.	dež.	dežja.

Srednja temperatura + 13-9°, za 0-1° nad normalom.

Dunajski borze

dne 29. septembra t. l.

Papirna renta	78 gld. 25 kr.
Štebrna renta	78 „ 70 „
Zlata renta	100 „ — „
5% marena renta	92 „ 85 „
Akcije narodne banke	839 „ — „
Kreditne akcije	291 „ — „
London	119 „ 85 „
Napol.	9 „ 51 1/2 „
C. kr. cekini.	5 „ 69 „
Nemške marke	58 „ 65 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120 „ — „
Državne srečke iz l. 1864.	100 gld. 167 „ — „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 95 „
Ogrska zlata renta 6%	119 „ — „
„ „ papirna renta 5%	86 „ 85 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	85 „ 65 „
Dunava reg. srečke 5%	104 „ — „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	100 gld. 114 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	118 „ — „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103 „ 15 „
Kreditne srečke	105 „ — „
Rudolfove srečke	100 gld. 168 „ — „
Akcije anglo-avstr. banke	10 „ 19 „ 50 „
Tramway-društ. velj.	120 „ 107 „ — „
	170 gld. a. v. 226 „ 75 „

Poslano.

(4-30)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GLESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuče pice,
I kas izkušn liek proti trajnom kašlju plućevine I
želudca bolesti grkljana I proti mčhurim kataru,
Kas I elastical za
(PASTILLEN)
nalez se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Českoj).

Slika pesnika S. Gregorčiča,

skersna je bila v zadnji številki „Škrata“, dobiva se na fin in močan papir tiskana v „Narodnej tiskarni“. — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Vožni red c. kr. priv. južne železnice

od 1. junija 1883 naprej.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Jaderni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Dunaj Odhod	6-45 zvečer	7-— zjutraj	9-— zvečer	1-30 popol.	—
Mürzzuschlag	10-2 „	10-27 „	2-10 po noči	5-27 „	—
Gradec	11-59 po noči	12-58 popol.	6-10 zjutraj	9-30 zvečer	5-45 zjutraj
Maribor	1-19 „	2-23 „	8-20 „	11-41 po noči	10-40 dopol.
Celje	2-43 „	3-51 „	10-29 dopol.	1-50 „	2-28 popol.
Laški Trg	—	4-8 „	10-46 „	2-6 „	5-35 „
Rimske Toplice	—	4-20 „	10-58 „	2-17 „	5-58 „
Zidani Most	3-25 zjutraj	4-43 „	11-5 „	2-43 „	6-15 zvečer
Ljubljana Prihod	4-42 „	6-6 zvečer	1-19 popol.	4-27 „	6-47 „
Postojina Odhod	4-45 „	6-11 „	1-28 „	5-45 zjutraj	9-25 „
Nabrežina	6-3 „	7-51 „	3-36 „	7-52 „	9-55 „
Trst Prihod	7-44 „	9-34 „	5-48 „	10-4 dopol.	1-31 po noči
	8-10 „	10-— „	6-23 zvečer	10-38 „	5-14 zjutraj

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Jaderni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Trst Odhod	8-— zvečer	6-40 zjutraj	10-5 dopol.	6-— zvečer	8-15 zvečer
Nabrežina	8-42 „	7-14 „	10-55 „	6-47 „	9-44 „
Postojina	10-13 „	9-11 dopol.	1-42 popol.	9-22 „	1-53 po noči
Ljubljana Prihod	11-25 po noči	10-38 „	3-31 „	11-10 „	4-55 „
Zidani Most Odhod	11-28 „	10-43 „	3-39 „	12-10 po noči	5-25 zjutraj
Rimske Toplice	12-47 „	12-34 popol.	5-31 „	2-25 „	8-15 „
Laški Trg	—	12-47 „	5-43 „	2-39 „	8-33 „
Celje	—	12-59 „	5-54 „	2-52 „	8-50 „
Maribor	1-28 po noči	1-17 „	6-14 zvečer	3-15 „	9-19 dopol.
Gradec	2-55 „	2-47 „	8-30 „	5-55 zjutraj	12-52 popol.
Mürzzuschlag	4-22 zjutraj	4-24 „	10-58 „	8-20 „	4-35 „
Dunaj Prihod	6-30 „	6-52 zvečer	2-15 po noči	11-46 dopol.	9-30 zv. Prih.
	9-40 dopol.	10-— „	6-30 zjutraj	4-3 popol.	—

Ravnokar je povodom rojstva nadvojvodinje Elizabete izšla:

ELISABETH-GAVOTTE,

kojo je za glasovir uglasbil Alfred Martinz. Cena 72 kr., po pošti 75 kr.

(637) J. Giontini v Ljubljani.

Za svojo trgovino s pisalnimi in risalnimi orodjem iščem spretnega

prodajalca,

kateri mora biti slovenščine popolnem zmožen. Ponudbe neposredno, — ustop takoj!

(636—1) J. Giontini v Ljubljani.

Mehanikar.

Začetkom l. 1884. bode v eni fabriki na Kranjskem izpraznjena služba mehanikarja. Ta mora biti izveden v montiranju in risanju strojev ter mora tudi znati kaka potrebna ključničarska ali kovaška dela sam izvesti. Letnega plačila je 900 gld. in pa prosto stanovanje. Znanje slovenščine se zahteva.

Ponudbe s cifro **Z. Nr. 126** sprejema upravništvo „Slovenskega Naroda“. (610—3)

Jaz kupujem raznovrstne

suhe orehove plohe,

potem zdrave orehove herke (hlode) od 18" naprej, javorjeve pa od 15" naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalci naj se mi naznanijo pod adreso

(115—6) Karl Hofbauer, furnierfabrika v Trzinu na Gorenjskem.

Že 44 let izkušeno!

Najboljše in najcenejše vino čisteče, posebno pa vino zboljšujoče sredstvo

je pristna francoska žolca (galerta). — Dobiva se vedno pri

A. Hartmann-u.

v Ljubljani, v Tavčarjevi hiši. (495—9)

Navod za uporabo brezplačno.

C. k. privilegij za izboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jaz,

v Ljubljani, Hôtel Evropa.

Zaloga vsakovrstnih

šivalnih strojev

za družine in rokodelce, rabljivih za vsakotero šivanje. (376—17)

Šestletna garancija!

Poduk brezplačno. Na mesečne obroke po 4 do 5 gl.

Umetne (234—46)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

V „NARODNI TISKARNI“

v Ljubljani

je izšel in se dobiva Turgenjeva roman: **NOV**. Preložil M. Mälvorh. Ml. 8°, 32 pól. Cena 70 kr.

Za znižano ceno

se morejo še dobiti sledeče

slovenske lepoznavske knjige:

I. zvezek, ki obsega: Stenografija, spisal dr. Ribič. — Životopisje, spisal Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Prešeren, spisal Fr. Levstik. — Telečja pečenska, novela, spisal J. Jurčič. — N. Machiavelli, spisal dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, spisal dr. Celestin. — Trstvo z grozdom na Ruskem, spisal dr. J. Vošnjak. — Čegava bode, novela, spisal J. Ogrinec. Velja 15 kr.

II. zvezek, ki obsega: Erazem Tatenbah, izvirna povest, spisal J. Jurčič. Velja 25 kr.

III. zvezek, ki obsega: Prvi poljub, novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji, novela, spisal J. Skalec. Velja 15 kr.

V. zvezek, ki obsega: Meta Holdenis, roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. Velja 25 kr.

VI. zvezek, ki obsega: Kazen, novela, francoski spisal H. Revière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki, francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik. Velja 15 kr.

Za vseh 5 zvezkov naj se priloži še 15 kr. poštnine, za posamezne zvezke 5 kr., za „Nov“ pa 10 kr.

Št. 13.721.

(635—1)

Razglas.

Mestni magistrat naznanja, da so proračuni za 1884. leto, in sicer oni:

- a) mestne blagajnice,
- b) ustanovne zaklade,
- c) ljudsko-šolske zaklade,
- d) zaklade meščanske bolnice in
- e) mestne ubožne zaklade

v smislu §. 65. provizornega občinskega reda za Ljubljansko mesto od 27. septembra do 11. oktobra t. l. v magistratnem ekspeditu razporejeni za javno pregledovanje in da lahko vsak svoje dotične opazke v zapisnik vzprejeti dá.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 27. dan septembra 1883.

Župan: Grasselli.

Pivovarna bratov Kosler-jev.

Izvrstno

marčno pivo

v zabojih po 25 in 50

steklenic

se dobiva iz (83—34)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

Vsem prebivalcem Avstrije in Ogerske.

Nujni poziv!

Zaradi dedne razdelitve velike trgovske hiše Ivana Karola Kunzschmidta, ki je obstajala 121 let, sklenili so dediči v svojem shodu v dan 1. junija t. l., da bodo prostore od 1. novembra 1883. naprej v najem dali ter dotlej poprodali vso zalogo blaga po tistih cenah, kakor je njih stala surovina, tedaj **skoro zastoj**, da bode le mogoče prostore 1. novembra izprazniti in oddati. (597—3)

Na prodaj je še sledeče blago:

4500 ženskih srajc iz najfinejšega angleškega chiffona s pristnimi švicarskimi vezanimi ustavki, prava umetna vezanina, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica za 16 gld. 50 kr.

1500 ženskih ponočnih srajc jednake baže, zelo dolge in po vsej dolgoti z vezanimi ustavki, jako elegantno opravljene, krasota za vsako damo, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica za 16 gld. 50 kr.

5600 ženskih spodnjih kril iz najfinejšega sivca platna s pristnimi švicarskimi svilnatimi obšivki okrašena, — po 1 gld. 40 kr.; dvanajstotica za 15 gld. 50 kr.

Taista iz rudečega cretona po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica za 16 gld. 50 kr. Iz teške klobučine po 1 gld. 75 kr.

3560 možkih srajc iz najfinejšega angleškega chiffona, četrnasto oprsje gladko ali vezeno, vsakešne ovratne širjave, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstotica za 16 gld. 50 kr.

1500 dvanajstotice damastovih namiznih garnitur, z ušitimi cveticami, obstoječe iz jednega prta in 12 brisalk, — po 2 gld. 85 kr.; neobhodno za vsako hišo in čudovito ceno.

2000 dvanajstotice turških otirač, zarobljenih, posamič zloženih, z rudečimi obročki in dolgimi resami, najfinejši pikiranih, prekrasnih, — po 3 gld. 75 kr. dvanajstotica.

2000 velikih ženskih ogrinjal iz najfinejših Berolinske volne, z dolgimi resami, različno barvana, bela, siva, drapp, križasta, turška itd., — po 1 gld. 20 kr.; dvanajstotica za 12 gld. 50 kr.

400 popotnih plaidov najtežje baže, jako veliki, fini, s temnim robom in resami, ki se dadé še po 20 letih rabiti, prej po 12 gld., zdaj samo — po 4 gld. 85 kr.

500 svilnatih koltrov iz najtežje Lyonske chappe-svile, belo, rudeče in žolto črtani, — po 4 gld.; čudovito ceno.

350 garnitur iz gobelina, obstoječe iz dveh finih posteljnih pregrinjaj in miznega prta z baržunastimi čopi, v raznih barvah krasno izdelano, ter velja garnitura, to je vsi trije kosi vkupe, samo 7 gld. 50 kr.

5000 dvanajstotice rjuh iz dobrega, težkega platna, tudi za največje postelje; — po 1 gld. 35 kr.; dvanajstotica za 15 gld.

Vsaki kupec, ki dá skupiti ob jednom najmanje 15 gld., dobi nagrado, torej **gratis** švicarsko uro iz francoskega zlatega bronca z dolgo verižico; za pravilni tek se jamči 2 leti.

Naročila v gotovini (s poštnimi nakaznicami ali pa tudi povzetji) naj se pošiljajo z naslovom:

Erbschafts-Verwaltung Rabinowicz,

Wien, II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

Zdatno znižane cene.

Kava

neposredno iz Hamburga

razpošilja kakor znano v izvrstni kvaliteti

Karol Fr. Burghardt, Hamburg,

v žakljih po 4³/₄ kg. netto, poštnine prosto z zavikom vred nemudoma po poštne povzetji.

	5 kg. av. v. gld.
Mocca, pristno arabska, plemenita	6.30
Menado, izvrstnega okusa	5.40
Peri-Ceylon, jako fina in mila	5.40
Melange (zmes), posebno priporočati	5.30
Ceylon Plantation, jako slastna	5.—
Java, zlatorumena, jako fina	4.70
Cuba, modrozelená, briljantna	4.70
Afr. Mocca, fina in zdatna	3.90
Santos, fina in močna	3.55
Rio, okusna	3.25
Caj v izvrstnej izbiri, 1/2 kile od av. v. gld. 1.—	
(318—20) do gld. 6.—	

TELEGRAM iz OGERSKEGA!

Zaradi smrti

zastoj 1470 žepnih ur.

Lastnik jedne največjih trgovin z urami je nedavno umrl in je v svoji oporoki svojim dedičem dal strogo povelje, da porabijo pokretnine in nepokretnine na svojo korist, mej tem ko so primorani v protu ognju sigurnej kasi shranjenih 1470 žepnih ur proti plačilu srebernega pokrova, potem stroškov za reguliranje in močno pozlačene verižice iz double-zlata, **darovati**, da bode tako vsakemu prilika dana, da se preskrbi s prefino regulirano žepno uro prve vrste, in ker je uže sam sreberni pokrov, izvrstno reguliranje in verižica iz double-zlata skoro toliko stala, kolikor se zdaj plača za celo uro, stori le v svojo lastno korist, ako naroči kolikor prej in kolikor več ur mogoče, kar je gotovo, da bode mala zaloga kmalu pošla.

S spoštovanjem

dediči.

Te-le ure so v zalogi:

500 komadov žepnih ur na valček

iz najfinejšega francoskega double-zlata ali pa močno posrebrenega niklja, fino graviranih in giljoširanih, z močno pozlačeno verižico, zlato fasono, fino na minute repasiranih. Vse skupaj le gld. 4.60; iste iz pravega 13lotnega srebra, po c. kr. uradu za punciranje poskušene in močno pozlačene le gld. 6.50. Iste ure na cilindru iz teškega, pravega 14 karatnega zlata, po c. kr. uradu za punciranje poskušane, poprej gld. 45.—, zdaj pa za slepo ceno le gld. 16.—.

350 ur na sidro

iz najfinejšega francoskega double-zlata ali močno posrebrenega niklja, fino graviranih in giljoširanih, na 15 pravih rubinih z natančnim strojem, s kazali na sekunde in krasno verižico, fino repasiranih le gld. 7.—. Iste ure na sidro, iz teškega 13lotnega srebra, poskušane po c. kr. uradu za punciranje in močno pozlačene le gld. 11.—.

275 Washingtonskih remontoir-ur

iz močno posrebrenega niklja ali double-zlata, navijajočih se brez ključa, z mehanično pripravo za kazala, s ploščnato šipo, kazališčem iz emaila in kazali za sekunde, reguliranih na sekundo, najizvrstnejša ura sveta. Cena s krasno verižico vred le gld. 8.30.

250 srebernih remontoir-ur

iz teškega 13lotnega srebra, potrjenega po c. kr. uradu za punciranje, navijajočih se brez ključa, z mehanično pripravo za kazala, ploščnato šipo, emailiranim kazališčem in s kazalom za sekunde, reguliranih na minuto; najizvrstnejša ura sveta. Poprej gld. 25.—, zdaj za slepo ceno samih gld. 13.—.

Da vse ure gredó natančno

jamčim 5 let.

Naznanilo.

Dné 24. avgusta 1883. našlo se je **tajno** predalec v omari za blago, katerega rabi le dedič, in v njem je bila ta-le prava zlatnina. Vsa zlatnina je poskušena po c. kr. uradu za punciranje in okrašena s ponarejenimi zlatnimi kamni in briljanti.

Vsi kamni imajo vsled izvrstnega brušenja lepšo svetlobo, nego pravi in je ta resnica bila potrjena že po stoterih zlatarjih in strokovnjakih, kateri so ta čuda videli in tudi nakupili.

217 prstanov iz pravega zlata s ponarejenimi briljanti

v vseh velikostih, pravo 6 karatno zlato, v finej baržunovej škatljici, komad le gld. 3.75.

184 parov uhanov iz briljantov ali gumbic

iz 6 karatnega pravega zlata, s krasnimi briljanti v finej baržunovej škatljici, par le gld. 3.75.

222 parov uhanov iz pravega zlata,

punciranih na 6 karatov, z najlepšimi koralami, s škatljico le gld. 1.50 par.

164 medaljonov

iz močnega, pravega 13lotnega srebra, poskušene po c. kr. uradu za punciranje, vsak komad druge krasne oblike, graviranih in emailiranih, razen tega tudi močno pozlačenih, komad le gld. 3.60. Isti iz francoskega double-zlata s ponarejenimi briljanti le gld. 2.50.

Naročbe po pošti, kakor tudi telegrafične, katere se izvršujejo proti povzetju ali predpošiljavi dotičnega zneska, naj se pošiljajo na

IGNATZ BOROW,

Pöstyén na Ogerskem.

(598—3)

Razglas

o oddaji štirih deželni ustanov in več mest za plačujoče učence na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu pri Vipavi.

Na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu pri Vipavi z dveletnim poukom izpraznene so za prihoone šolsko leto 1883/84, ki se prične dne 1. novembra 1883., štiri deželne ustanove.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih

kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in ki so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo takšni kmetski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali. Z ustanovami sprejeti učenci dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbeti.

V šolo sprejmejo se tudi plačujoči učenci, kateri plačujejo po 33 do 50 kr. na dan za hrano in stanovanje in po 20 gld. šolnine na leto.

Vsak prošnik naj lastnoročno slovenski pisano prošnjo

do dne 8. oktobra 1883.

če mogoče osebno izroči vodstvu deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu.

Prošnjam je dodati rojstni list ter spričevala o čvrstem zdravju, lepem vedenju ter o dovršeni ljudski šoli, oziroma srednje šole, ako je prošnik že v srednjih šolah. Prošniki za plačujoča mesta morajo priložiti primeren protipis vzdrževanja od strani starišev, oziroma jeroba.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 18. septembra 1883

Deželni glavar: Thurn.

Najbolje ter najceneje naročajo se

priznано dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

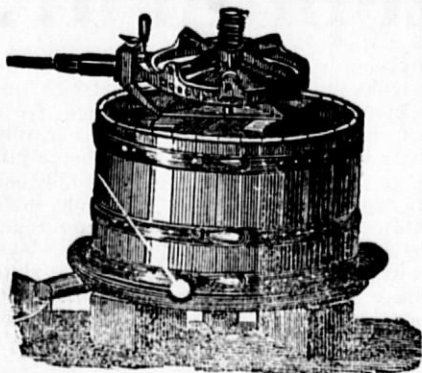
za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejši tukajšnji ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debevc-u v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritlično.

(508-27)

Vinske tlačilnice

(Preše.)

najnovejšega sistema, zavzemajo malo prostora, tlačijo dvakrat hitreje kot druge preše, so zelo priročne, solidne in trpežno postavljene, izdelujejo se v vseh velikostih za privatne osebe, kakor tudi za največje producente kot specialiteta. Garancija, spričevala o več nego 1000 izdelanih tlačilnic. Obrisi in cene na zahtevanje gratis in franco. (404-16)

Grozne trlice najnovejše sestavljene.

Zeli se v kratkem času naročil.

Ph. Mayfarth & C.,

Dunaj, II., Praterstrasse 66. Tovarna v Frankobrodu n. M.

Zaloga pri gospodu A. Debevcu, Ljubljana, Marije Terezije cesta.

Le še do torka, 2. oktobra, je videti

v steklenem salonu kazinskem od 10. ure dopoldne do 9. ure zvečer

LILIPUTANSKO DVOJICO

najlepša, najmanjša in najmičnejša človeka.

V olajšavo rodovinskega pohojevanja stane:

I. prostor:

II. prostor:

20 kr. 10 kr.

Vojaki in otroci polovico.

Odlčnim spoštovanjem

J. A. Sedelmayer, impressario.

(626-3)

„GERMANIA“

delniška zavarovalna družba za življenje v Stettinu.

Bureaux na Dunaji, Germaniahof I., Lugeck št. I. in Sonnenfelsgasse št. I. v lastnih hišah družbe.

Zavarovalno stanje dne 1. septembra 1883: 135.155 polje z glavnico 138.666.208 gld. in 165.982 gld. letne rente.

Na novo zavarovanih je od dne 1. januarja 1883 do 1. septembra 1883:

6283 oseb z	9,779.177 gld.
Letni dohodki v premijah in obrestih l. 1882	6,117.890 "
Družbino premoženje koncem l. 1882	30.360.892 "
Pomnoženje glavnice v l. 1882	2,441.448 "
Izplačane glavnice in rente iz l. 1857	25,384.587 "

Z deležem dobička pri „Germaniji“ zavarovani, katerim se je od l. 1871 izplačalo 3,299.912 gld., deležni so od početka svojega zavarovanja skupnega dobička vsega podjetja in dobivajo dividende že po dveh letih tako, da prejema po dividendnem obrisu A zavarovani dividendo po razmeri same letne premije, po dividendnem obrisu B zavarovani pa po razmeri skupne svote uplačenih letnih premij. Slednji dobivajo, držeč se doslej nastavljenih 3% skupne svote vseh uplačenih letnih premij, dividendo, ki počenja s 6% in vsako leto narašča za 3% uplačane letne premije, n. pr.:

po 10 letih	20 letih	30 letih	35 letih	40 letih
30%	60%	90%	105%	120%

Oni, ki so po obrisu B zavarovani z dosmrtnim plačevanjem premije, neso le prosti plačevanja, kadar znaša dividenda več nego 100% letne premije, nego dobivajo celo odslej rastočo dividendo v gotovini, dočim dobivajo s skrajšanim plačevanjem premije zavarovani že po uplačani zadnji premiji ono dividendo kot dosmrtno rento, katera jim pristojna z ozirom na svoto uplačenih premij. Posojila za potrebne varščine (kavcije) daje „Germania“ pri njej zavarovanim uradnikom z najugodnejšimi pogoji.

Vsako pojasnilo podajeta radovoljno in brezplačno gospoda

(629)

Karol Kauschegg in P. C. Emich v Ljubljani.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

50 veder pristnega brinjevca.

Po zapuščini popolna

razprodaja!

50 veder tri- do šestletnega pravega brinjevca, potem brinjev cvet, žganje iz borovnic, malin in zelišč, pristen hruškov tropinjevec, istrijski tropinjevec, grenčica, polajev cvet itd.;

tudi nad 100 veder starega rudečega Dolenjca, istrske črnine in pa kompot iz rudečih borovnic po 25 kr. kilo se dobiva pri

A. Lindtner-ji v Kranji.

(618-2)

Vsa ta pijača prodaje in razpošilja se tudi na drobno.

Novost

s senzačnimi uspehi!

Ne presežno sredstvo

proti slabemu teku, navalu krvi, napenjanju, naduhi, protinu, hypochondriji, kataru, koliki, glavobolju, želodčnemu krču, nervoziteti.

Sauveur de la vie.

Em. grofa Lichtenberga tovarna likerjev v Šmarjeti (na Kranjskem).

1 steklenica koncentrirano 1 gld. 20 kr. za mažo; 1 steklenica likerja 65 kr. za pijačo. Vsakej steklenici je priloženo vodilo za rabo.

Nepresežno sredstvo

proti koleri, rheumatizmu, omotici, bodljaju, mrtvudu, vodenici, zobobolju, difteritidi, migreni, prsnemu krču, boleznim na jetrah. (359-12)

Po receptu francoskega zdravnika. Čisto neškodljivo. Vnanje uporabljeno uteši takoj vsako bolečino. Za nenadne napade bolezni bi imelo biti pri rokah v vsakej družini, posebno ker se vzdrži leta in leta. Mnogo spričeval na razpolaganje.

Zaloga pri Viljemu Mayr-u, lekarnarju v Ljubljani; Baumbach-u, lekarnarji v Celji.

Prva kranjska

medicinska tovarna pastil

s parom in strojem

G. Piccoli-ja,

lekarnarja „pri angelji“, v Ljubljani na Dunajski cesti.

Antikatarrhalične salicil-pastilje iz rastlinskih sokov, utešujejo razdraženost, dajo slino in stajajo slizo, proti kašlju, hripavosti, bolečinam v pljučah, v prsih in v vratu, najboljše obvarovalno sredstvo proti difteritidi. Jedna škateljca 20 kr.

Gummi-bonbons proti kašlju, hripavosti. V škateljah po 10 kr.

Bonboni iz sladnega ekstrakta iz najčistejšega sladnega izlečka, dobro prebavljivi, tečni, utešajo razdraženost, dajo slino in stajajo slizo, proti kašlju, hripavosti, bolečinam na pljučah, prsih in v vratu. V škateljah po 10 kr.

Pastilje iz poprove mete. Ohranjajo redno prebavljenje, pospešujejo slast in so uspešno sredstvo proti slabostim in krču v želodcu itd. itd. Nepogrešni so tudi za kadilce in za elegantno gospodo. Škatelje po 10 kr.

Pastilje s santoninom. Vsaka pastilja ima 0.05 santonina. Jedino in najboljše sredstvo proti glistam za otroke in odraslene. Škateljca po 10 kr., posameznih 100 pastilj 70 kr., 1000 pastilj za gld. 6.50.

Pastilje s sodo. Imajo prijeten okus, krepijo oslabele želodec, pospešujejo prebavo, store neškodljive preoble kisline prebavilnih organov. Jedna škateljca 10 kr.

Razprodajalec dobí rabat. Naročila izvršujejo se točno po poštnem povzetju. (291-8)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.